

tum), na stiku z altimontanskim bukovjem (*Ranunculo platanifolii-Fagetum*). MELIK (1959: 17-18) je tu ugotovil morenski nasip, ki ga je nasul pobočni ledenik, ki se je spuščal po osojnih pobočjih Velikega Golaka proti severu. Spremljevalne vrste v kamnitih naravnih vrzelih so *Salix appendiculata*, *Rhododendron hirsutum*, *Lonicera caerulea*, *Laserpitium latifolium*, *Buphthalmum salicifolium*, *Betonica alopecuroides*, *Scabiosa lucida* subsp. *stricta* (?), *Melittis melissophyllum*, *Cirsium erisithales*, *Calamagrostis arundinacea*, na enem kraju tudi *Gentiana lutea* subsp. *symphyandra* idr. Pod vrhom Velikega Golaka kranjska selivka uspeva posamično v ruševju (*Pinetum mugo* s. lat.) in subalpinskem bukovju. V tem bukovju na vzhodnem pobočju Srednjega Golaka rasteta vrsti *Grafia golaka* in *Pleurospermum austriacum* zelo blizu skupaj. Medtem ko kranjske selivke drugje kot pod Srednjim in Velikim Golakom nisem videl, sem avstrijsko obočnico opazil še na več krajih na severnih pobočjih Malega Golaka, Belega hriba in Smrekovega vrha nad Smrekovo drago.

Vsekakor kranjska (golaška) selivka *Grafia golaka* na Golakih v Trnovskem gozdu raste in si zasluži pridevek, ki ji je ga dal B. Hacquet. Golaki so tudi njeno klasično nahajališče, saj HACQUET (1782: 14-15) pri njenem opisu omenja, da raste v Julijskih Alpah, na Malem in Velikem Golaku in v drugih okoliških hribih (glej tudi PRAPROTNIK 1998).

#### Literatura:

- HACQUET, B., 1782: *Plantae alpinae carniolicae*. Viennae, 16 s. + 5 tab.  
 MARTINČIČ, A., 1958: Fitogeografske razmere vzhodnega dela Trnovskega gozda. Diplomski naloga. Oddelek za Biologijo, Biotehniška fakulteta v Ljubljani. 32 s. + priloga.  
 MELIK, A., 1959: Nova geografska dognanja na Trnovskem gozdu. Geografski zbornik (Ljubljana) 5, s. 7-26.  
 PRAPROTNIK, N., 1987: Ilirski florni element v Sloveniji. Disertacija, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, 234 s.  
 PRAPROTNIK, N., 1998: Hacquetova golaška jelenka ali kranjska selivka. *Gea* (Ljubljana) 8 (8): 32.  
 WRABER, T., 1990a: Sto znamenitih rastlin na Slovenskem. Prešernova družba, Ljubljana, 239 s.  
 WRABER, T., 1990b: Čaven, ein botanisch berühmter Berg in Slowenien. *Carinthia II* (Klagenfurt) 180./100: 195-210.

Igor DAKSKOBLER

## 44. *Quercus ilex* L.

Fitocenološki opis nahajališča na pobočjih Svete Gore (Skalnice) nad Solkanom.  
 Phytosociological description of the locality on the slopes of Sveta Gora above Solkan.

0047/2 (UTM UL99): Slovenija, dolina Soče, južno vznožje Svete Gore (Skalnice), pod gostilno Oddih, okoli 180 m n. m., apnenec, breča, v prisojnjem pečevju (*Ostrya-Quercetum pubescentis quercetosum ilicis*) in v kotanji pod njim (*Sesleria autumnalis-Ostryetum*). Det. J. PAPEŽ poleti 1974 in pozimi 1998, avtorjev popis in fotografski posnetek, I. DAKSKOBLER, 30. 10. 1998 in 20. 4. 1999, delovni herbarij ZRC SAZU.

V pregledu nahajališč črnega hrasta v Sloveniji (T. WRABER & SKOBERNE 1989: 265-266) je izpadlo nahajališče pod Sveto Goro nad Solkanom, kjer ga je leta 1957 nabral T. WRABER (herbarij LJU). Ta herbarijski podatek je pri opisu nahajališč črničevja v Sloveniji upošteval

Fitocenološka popis (Phytosociological relevé): *Ostryo-Quercetum pubescentis* (Ht. 1950) Trinajstić 1974 *quercetosum ilicis* Lausi & Poldini 1962 var. *Amelanchier ovalis* - pobočja Svete Gore nad Solkanom (slopes of Sveta Gora above Solkan)

|                                                                          |       |
|--------------------------------------------------------------------------|-------|
| Nadmorska višina v 10 m (Altitude in 10 m)                               | 18    |
| Lega (Aspect)                                                            | SW    |
| Nagib v stopinjah (Slope in degrees)                                     | 45    |
| Kamnitost v % (Stoniness in %)                                           | 80    |
| Zastiranje v % (Cover in %):                                             |       |
| Drevesna plast (Tree layer)                                              | E3 60 |
| Grmovna plast (Shrub layer)                                              | E2 50 |
| Zeliščna plast (Herb layer)                                              | E1 30 |
| Mahovna plast (Moss layer)                                               | E0 10 |
| Sestoj (Stand):                                                          |       |
| Premer v prsni višini (Diameter) D max (cm)                              | 20    |
| Drevesna višina (Tree height) H max (m)                                  | 10    |
| Velikost ploskve v 10 m <sup>2</sup> (Relevé area in 10 m <sup>2</sup> ) | 20    |
| Mesec popisa (Month of taking relevé)                                    | 10    |
| Število vrst (Number of species)                                         | 80    |

**ZNACILNE IN RAZLIKOVALNE VRSTE ASOCIACIJE**  
Character and differential species of the association

|    |                                                 |    |   |
|----|-------------------------------------------------|----|---|
| QI | <i>Asparagus acutifolius</i>                    | E2 | 1 |
| QP | <i>Cotinus coggygria</i>                        | E2 | 1 |
| QC | <i>Coronilla emerus</i> subsp. <i>emeroides</i> | E2 | 1 |
| OC | <i>Ostrya carpinifolia</i>                      | E3 | + |
| TG | <i>Inula spiraeifolia</i>                       | E1 | r |

**RAZLIKOVALNA VRSTA SUBASOCIACIJE**  
Differential species of the subassociation

|                                 |                             |    |   |
|---------------------------------|-----------------------------|----|---|
| QI                              | <i>Quercus ilex</i>         | E3 | 3 |
| QI                              | <i>Quercus ilex</i>         | E2 | + |
| <b>QUERCETEA ILICIS s. lat.</b> |                             |    |   |
| Q                               | <i>Pistacia terebinthus</i> | E3 | r |
|                                 | <i>Ruscus aculeatus</i>     | E2 | r |

**RAZLIKOVALNA VRSTA VARIANTE**  
Differential species of the variant

|                                        |                                      |    |   |
|----------------------------------------|--------------------------------------|----|---|
| EP                                     | <i>Amelanchier ovalis</i>            | E2 | r |
| <b>OSTRYO-CARPINION ORIENTALIS</b>     |                                      |    |   |
| <b>OSTRYO-CARPINION ORIENTALIS</b>     |                                      |    |   |
| Q                                      | <i>Sesleria autumnalis</i>           | E1 | 1 |
|                                        | <i>Frangula rupestris</i>            | E2 | 1 |
|                                        | <i>Mercurialis ovata</i>             | E1 | r |
|                                        | <i>Aristolochia lutea</i>            |    | r |
| <b>QUERCETALIA PUBESCENTIS s. lat.</b> |                                      |    |   |
| Q                                      | <i>Fraxinus ornus</i>                | E3 | 1 |
|                                        | <i>Fraxinus ornus</i>                | E2 | 1 |
|                                        | <i>Quercus pubescens</i>             | E3 | 1 |
|                                        | <i>Quercus pubescens</i>             | E2 | + |
|                                        | <i>Viola alba</i> subsp. <i>alba</i> |    | + |
|                                        | <i>Melittis melissophyllum</i>       | E1 | + |
|                                        | <i>Tamus communis</i>                |    | + |
|                                        | <i>Sorbus aria</i>                   | E2 | r |
|                                        | <i>Arabis turrita</i>                | E1 | r |
|                                        |                                      |    |   |

še le BRUS (1999: 91). Redka drevesa črnega hrasta na obronkih Skalnice omenja v gozdarskem elaboratu tudi M. ŠEBENIK st. (1976: 140). Nahajališče v pečevju na južnem vznožju Sv. Gore (najbrž je to Wraberjevo nahajališče iz l. 1957), je pred leti opazil tudi soavtor tega prispevka (J. Papež). Podrobneje smo si ga ogledali v letu 1998. Zdi se nam vredno, da o njem napišemo nekaj več kot je bilo doslej znano. Sodimo namreč, da je to nahajališče naravno, kar nam potrjuje tudi fitocenološka analiza sestoja, v katrem v drevesni plasti prevladuje črni hrast. Črniki- no seme so v pečevje na levem bregu Soče najbrž zanesli ptiči iz bližnjih obsežnejših nahajališč na desnem bregu reke, na jugo- vzhodnih pobočjih Sv. Valentina.

Opis nahajališča je naslednji. V južnem vznožju Sv. Gore je geološka podlaga apnenec. V dolini, ki razmejuje pobočja Škabrijela in Sv. Gore ponekod opazimo tudi lapor, v glavnem pa prevladuje apnenec in apnenčeva breča. Večja gmota apnenčeve breče je tudi pod cesto Solkan - Prevala, severozahodno pod gostilno Oddih. Tik nad njo pripelje širok kolovoz. Skalna stena, visoka je okoli 20 m, je obrnjena proti jugu oz. jugozahodu. Na njenem zgornjem robu uspeva vrzelast, okoli 6 do 8 m visok panjevski gozdič črnega hrasta (trije večji šopi s po več stebli in štiri drevesa s po enim ali dvema steblo), puha- stega hrasta, malega jesena, črnega gabra in manjše drevo terebinta (*Pistacia terebinthus*) - prispevek k seznamu nahajališč te drevesne vrste v Sloveniji, ki ga je objavil BRUS (1998). Prsni premeri dreves so okoli 10 do 20 cm. Floristična sestava tega sestojčka (glej priloženi fitocenološki popis) je podobna floristični sestavi, ki jo imajo sestoji črnega hrasta na prisojnih (jugovzhodnih) pobočjih sosednjega Sabotina (DAKSKOBLER 1997) in ga zato lahko uvrstimo v sintakson *Ostryo-Quercetum pubescentis* (Ht. 1950) Trinajstić 1974 *quercetosum ilicis* Lausi & Poldini 1962

|      |                                          |    |   |
|------|------------------------------------------|----|---|
| P.S. | <b>PRUNETALIA SPINOSAE s. lat.</b>       |    |   |
|      | <i>Rubus ulmifolius</i> (?)              |    | + |
|      | <i>Viburnum lantana</i>                  |    | + |
|      | <i>Clematis vitalba</i>                  |    | + |
|      | <i>Crataegus monogyna</i>                |    | + |
|      | <i>Ligustrum vulgare</i>                 | E2 | + |
|      | <i>Berberis vulgaris</i>                 |    | + |
|      | <i>Prunus mahaleb</i>                    | r  |   |
|      | <i>Cornus mas</i>                        | r  |   |
|      | <i>Cornus sanguinea</i>                  | r  |   |
|      | <i>Rosa</i> sp.                          | r  |   |
| F.   | <b>FAGETALIA SYLVATICAE s. lat.</b>      |    |   |
|      | <i>Cyclamen purpurascens</i>             |    | + |
|      | <i>Mycelis muralis</i>                   | E1 | + |
|      | <i>Helleborus odoratus</i>               |    | + |
|      | <i>Lonicera caprifolium</i>              | E2 | r |
| O.E. | <i>Sambucus nigra</i>                    |    | r |
|      | <b>QUERCO-FAGETEA s. lat.</b>            |    |   |
|      | <i>Hedera helix</i>                      | E2 | 1 |
|      | <i>Euonymus europaea</i>                 | E2 | + |
|      | <i>Solidago virgaurea</i>                |    | + |
|      | <i>Carex digitata</i>                    |    | + |
|      | <i>Hepatica nobilis</i>                  | E1 | + |
|      | <i>Hieracium sylvaticum</i>              |    | + |
|      | <i>Hieracium racemosum</i>               |    | + |
|      | <i>Hieracium sabaudum</i> (?)            |    | + |
| O.E. | <i>Staphylea pinnata</i>                 | E2 | r |
|      | <i>Corylus avellana</i>                  |    | r |
| O.E. | <b>ERICO-PINETEA s. lat.</b>             |    |   |
|      | <i>Chamaecytisus hirsutus</i> s. lat.    | E1 | + |
|      | <i>Pinus nigra</i>                       | E2 | r |
| T.O. | <b>TRIFOLIO-GERANIETEA s. lat.</b>       |    |   |
|      | <i>Vincetoxicum hirsundinaria</i>        |    | + |
|      | <i>Anthericum ramosum</i>                |    | + |
|      | <i>Viola hirta</i>                       |    | + |
|      | <i>Peucedanum cervaria</i>               | E1 | + |
|      | <i>Dictamnus albus</i>                   |    | + |
|      | <i>Inula conyza</i>                      |    | + |
|      | <i>Silene nutans</i> s. lat.             |    | r |
|      | <i>Ruta divaricata</i>                   |    | r |
| A.T. | <b>ASPLENIETEA TRICHOMANIS s. lat.</b>   |    |   |
|      | <i>Asplenium trichomanes</i>             |    | 1 |
|      | <i>Asplenium ruta-muraria</i>            | E1 | + |
|      | <i>Parietaria judaica</i> (P. ramiflora) |    | + |
|      | <i>Campanula pyramidalis</i>             |    | + |
| P.A. | <b>PELTARION ALLIACEAE</b>               |    |   |
|      | <i>Seseli gouanii</i>                    | E1 | + |

|      |                                                 |    |   |
|------|-------------------------------------------------|----|---|
| L.B. | <b>FESTUCO-BROMETEA s. lat.</b>                 |    |   |
|      | <i>Carex humilis</i>                            |    | 1 |
|      | <i>Euphorbia cyparissias</i>                    |    | + |
|      | <i>Satureja montana</i> subsp. <i>variegata</i> |    | + |
|      | <i>Galium lucidum</i>                           |    | + |
|      | <i>Betonica serotina</i>                        |    | + |
|      | <i>Thlaspi pratense</i>                         |    | + |
|      | <i>Festuca</i> sp.                              | E1 | + |
|      | <i>Centaurea triumfettii</i>                    |    | + |
|      | <i>Thymus longicaulis</i> (?)                   |    | + |
| O.   | <i>Peucedanum oreoselinum</i>                   |    | + |
|      | <i>Inula hirta</i>                              |    | + |
|      | <i>Centaurea pannonica</i>                      |    | r |
|      | <i>Asperula cynanchica</i>                      |    | r |
|      | <b>OSTALE VRSTE (Other species)</b>             |    |   |
|      | <i>Juniperus communis</i>                       | E2 | r |
| M.L. | <b>MAHOVI in LIŠAJI (Mosses and lichens)</b>    |    |   |
|      | <i>Tortella tortuosa</i>                        |    | 1 |
|      | <i>Homalothecium sericeum</i>                   |    | 1 |
|      | <i>Isoetecium alopecuroides</i>                 | E0 | + |
|      | <i>Fissidens cristatus</i>                      |    | + |
|      | <i>Neckera complanata</i>                       |    | + |
|      | <i>Encalypta</i> sp.                            |    | + |

var. *Amelanchier ovalis* Daksobler 1997. V okolici sicer prevladuje pionirski gozd črnega gabra, gradna in malega jesena, ki ga uvrščamo v drugotno asociacijo *Seslerio autumnalis-Ostryetum*. Ponekod je bil nasajen črni bor. Črnika se pomlajuje tako na zaravnem zgornjem robu pečevja, ob kolovozu (mladice, visoke do 1 m), kot v kotanjastem dnu pod ste-no - v sestoju črnega gabra. Tu raste šop črnih hrastov s tremi stebli, katerih najdebelejše ima premer 24 cm, najvišje pa je visoko okoli 18 m. V bližini smo našli še dve mlajši, nekaj metrov visoki črnikini drevesci. Najdebelejši črni hrast (obseg v prsni višini je 138 cm, prsni premer 44 cm, drevesna višina okoli 20 m), raste v dolinici tik ob severozahodnem robu pečevja.

Naravno nahajališče črnega hrasta v južnem vzhodu Sv. Gore je precej ogroženo, saj ljudje prepad pod kolovozom uporabljajo za odlagališče smeti. Rastišče je tako z jugo-

vzhodnega, gostilni Oddih bližjega roba zaradi odpadkov naravnega in umetnega izvora predrugačeno in v tem delu sestojček nima več naravne sestave (v dnu se je razširila navadni smokvovec - *Ficus carica*). Predlagamo strogo prepoved odlaganja smeti in drugih odpadkov in v ožjem območju stene tudi vsakršno drugo človekovo dejavnost (npr. sečnjo).

### Literatura:

- BRUS, R., 1998: Razširjenost in značilnosti terebinta (*Pistacia terebinthus* L.) v Sloveniji. Gozdarski vestnik (Ljubljana) 56 (7-8): 346-357.
- BRUS, R., 1999: Črničevje (*Quercus ilex* L.). V: KOTAR, M. & R. BRUS: Naše drevesne vrste, s. 90-93, Slovenska matica, Ljubljana.
- DAKSKOBLER, I., 1997: Fitocenološka oznaka sestojev črnega hrasta *Quercus ilex* L. na Sabotinu in nad izvirom Lijaka (zahodna Slovenija). Acta Biologica Slovenica (Ljubljana) 41 (2-3): 19-42.
- ŠEBENIK, M. st., 1976: Gozdnogospodarski načrt g. g. e. Gorica 1976-1985. Elaborat, Soško gozdno gospodarstvo Tolmin.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave (Ljubljana) 14-15: 1-429.

Igor DAKSKOBLER & Jože PAPEŽ

## 45. *Scopolia carniolica* Jacq.

Nova nahajališča v zahodni (Posočje, dolina Idrije, Cerkljansko) in nekaterih drugih območjih Slovenije  
New localities in western (the Soča Valley, the Idria valley, the Cerklno region) and some other areas of Slovenia

- 9749/4 (UTM VM11): Slovenija, Julijske Alpe, Baška dolina, Podbrdo, pobočja na desnem bregu Kacenpoha, 830 m n. m., *Lamio orvalae-Fagetum*. Det. I. DAKSKOBLER, 19. 6. 1994; Podbrdo, vznožje Štovle tik nad reko Bačo (nad in pod železniško progo), okoli 480 do 500 m n. m., subspontano tudi višje, ob gozdni cesti v vas Porezen. Det. I. DAKSKOBLER, 10. 4. 1999; Driselpoh, levi breg potoka v bližini Driselpoharjeve domačije, okoli 500 m n. m., *Hacquetio-Fraxinetum*. Det. I. DAKSKOBLER, pomlad 2000, avtorjevi popisi; pod Kalarskim brdom nad povirjem Driselpoha, okoli 980 m n. m., *Lamio orvalae-Fagetum*. Det. I. DAKSKOBLER, 23. 5. 1988, avtorjev popis.
- 9749/4 (UTM VM21): Slovenija, Julijske Alpe, Baška dolina, severozahodno pobočje Kupa nad domačijo Hoba, okoli 930 m n. m., *Homogyno sylvestris-Fagetum*. Det. I. DAKSKOBLER, 13. 5. 1990; prigorje Porezna, povirje Batave pod Črnim vrhom (1377 m), okoli 800 - 900 m n. m., *Homogyno sylvestris-Fagetum*, *Adenostylo glabrae-Cortusetum matthioli*. Det. I. DAKSKOBLER, 30. 4. 1990 in 2. 6. 1994; osojna pobočja Švarckovbla (Robarjevega griča - 1052 m) nad Zapajlikovo grapo (Jerenpohom), okoli 850 m n. m., *Luzulo-Fagetum abietetosum*. Det. I. DAKSKOBLER, 7. 8. 1987, avtorjevi popisi.
- 9750/3 (UTM VM21): Slovenija, Julijske Alpe, Baška dolina, povirje Bače pod Lajnarjem, Tejmrce, okoli 1100 m n. m., *Homogyno sylvestris-Fagetum*. Det. I. DAKSKOBLER,